

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

De smaak van zijn stem / Piet De Loof (door Annie Moenaert)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Geboren in Oudenaarde

Geboortedatum: 12/09/1972

Nationaliteit: Belgisch

Debuteerde als auteur in 2004

In zijn wonderjaren wil hij doelman worden en schrijft hij op school steeds langere opstellen. Vele jaren later

– één magisch moment in een zomernacht – raakt hij in de ban van muziek. Hij probeert cello, altviool en fagot, maar de instrumenten zijn even moeilijk als mooi en hij wil liever gewoon luisteren. En schrijven: zowel in *De cello van mevrouw Rozas*, *De schoonheid van Clara* als *De smaak van zijn stem* is muziek nooit ver weg. Piet woont in Gent en houdt van eten, schrijven en schrappen.

☞ www.pietdeloof.be

Kort samengevat

Het lijkt een volmaakte zomerdag, als Andres wegfietst van huis. De zon schijnt, mama maakt lekker eten, papa werkt in de groentetuin. Andres' broer ligt languit te soezen onder de lindeboom. Hij ruikt al de geur van de tomatensoep die mama aan het maken is; hij is verzot op eten. Er zijn ook zovéél dingen om te proeven - zelfs iemands stem heeft een smaak: die van mama smaakt naar melk, die van papa naar chocolade. Maar die van Andres? Dat is een raadsel dat hij wil oplossen. Meer dan ooit, sinds die zomerdag.

Structuur

De smaak van zijn stem begint in de zomer en eindigt de volgende herfst. Het is opgedeeld in vijf delen:

1. Zomer, een middag

Hier vertelt de ik-persoon dat hij stemmen van andere mensen kan proeven. Alleen de stem van zijn broertje Andres kon hij nooit raden. Hij herinnert zich ook die ene middag in de zomer...

2. ***Een halfleeg blikje cola (drie hoofdstukken)***

Oom Marcus komt langs en maakt hij een pastamaaltijd klaar voor het gezin. Hij komt ook te weten dat Andres' broer stemmen kan smaken. Hij heeft een voorstel...

3. ***De vijf zintuigen (vier hoofdstukken)***

Oom Marcus neemt zijn neefje voor een weekend mee naar Frankrijk. Samen met Aravinda verkent hij de wondere wereld van het restaurant. En plots vindt hij waar hij altijd al naar op zoek was... De smaak van Andres stem: saffraan.

4. ***De keukengod (vier hoofdstukken)***

Als hij weer thuiskomt weet hij de juiste manier te vinden om zijn ouders de boodschap mee te geven dat zij samen verder moeten zonder Andres.

5. ***Herfst, een middag***

Het gezin kan uiteindelijk samen het verlies van Andres een plaats geven in hun leven.

Het verhaal heeft een bijzondere opbouw. Soms wordt er terug en dat weer vooruit gekeken. Door de tussenstukken die later worden ingevuld blijft de lezer aandachtig.

Thema

Het thema in dit boek is rouwen.

Muziek uit het boek

🔗 www.pietdeloof.be/BOEKdesmaak.html

Via de site van Piet De Loof kan je samen met de juryleden naar de muziek luisteren die in het boek voorkomt:

- ***Ludovico Einaudi: cd's Nightbook, Divenire, I Giorni...***

“Dromerige, sfeervolle muziek weerklinkt in de auto. Ik hoor een piano die tast en zoekt in cirkels van pastelkleuren, daaronder komt een cello die de klanken van de piano parfumeert. Het is muziek met een lieve maar mysterieuze sfeer, ongrijpbaar en onweerstaanbaar.” (uit: *De smaak van zijn stem*)

- ***Louis Vierne, Stèle pour un enfant défunt***

“Hoge, spookachtige klanken zijn het, eerst zonder enig doel. Dan vormt zich een trage melodie, op de stapstenen van een grommende bas. Het is muziek die bijna stilstaat, zo traag gaat ze, maar ze wordt almaar intenser, als een saus die inkookt. Op iedere toets van het klavier vindt Aravinda een klank, een kleur, een beeld, een smaak.” (Uit: *De smaak van zijn stem*)

Recepten

Achteraan in het boek staat het recept van Aravinda's rijstpap. Die kan je eten (of klaarmaken!) tijdens de bijeenkomst.

Vijf Vlaamse hotelscholen lieten zich door *De smaak van zijn stem* inspireren voor een aantal recepten. Deze scholen zijn: PIVA (Antwerpen), Spermalie (Brugge), Stella Matutina (Michelbeke),

Ter Duinen (Koksijde) en Ter Groene Poorte (Brugge). Leerkrachten en leerlingen werkten een aantal recepten uit waarin saffraan onontbeerlijk is – de specerij die in het boek zo belangrijk blijkt te zijn. De recepten vind je op www.pietdeloof.be/recepten.html

Interview met Piet De Loof

Kan je mij even vertellen hoe je ertoe kwam om dit verhaal te schrijven?

Hoe ik tot dit verhaal kwam, weet ik niet precies. Ik weet dat eigenlijk nooit – tja: hoe ontstaat een idee, en waar vind je inspiratie? Als ik het zou weten, ik zou nog veel meer inspiratie en ideeën hebben. En boeken. Sowieso wilde ik iets doen rond ‘verlies’, een dode broer of zus, en toen stootte ik op een website waar iets stond over ‘synesthesie’: het versmelten van zintuigen. Muziek ‘zien’ bijvoorbeeld, maar ook stemmen ‘smaken’. Neem daarbij dat ik een enthousiast amateur-kok ben, en een nog enthousiastere restaurantganger...

Zintuiglijke ervaringen zijn belangrijk in het verhaal, wil je de juryleden vertellen waarom? Wat wil je bereiken met dit boek?

In mijn boeken spelen zintuigen inderdaad altijd een grote rol. Er valt zoveel te zien, horen, ruiken, proeven, voelen – toch? En véél meer dan dat we elke dag doen. Ik vind dat we te weinig stilstaan bij al het moois dat we elke dag met die zintuigen kunnen waarnemen.

Hoe rijpt een idee voor een boek?

Hoe, dat weet ik niet precies. Ik weet wel dat het heel langzaam gaat. Ik moet er nooit over nadenken, over wat ik nu eens zou gaan schrijven. Ik wéét dat gewoon, het ‘is’ er gewoon, je merkt dat sommige gedachten of ideeën aan je blijven kleven. In het begin heel veel losse flarden die na vele maanden beginnen samen te vallen.

Is muziek belangrijk voor je? Ook in je vorige boeken nam muziek een belangrijke plaats in. Speel je zelf muziek?

Uiteraard is muziek voor mij belangrijk. Muziek is voor mij de mooiste van alle kunsten, die ons allemaal aanspreekt, na enkele seconden al. Ik heb zelf jarenlang cello gespeeld (onder andere), maar raakte een beetje gefrustreerd omdat ik niet zo mooi kon spelen als het op een cd klonk....

Heb je de titel al bij het begin of komt die pas als het verhaal af is? En wat met de titels van de hoofdstukken, zijn die er eerst of pas na het schrijven van de hoofdstukken of pas helemaal op het einde als het gehele verhaal af is?

Tot nu toe heb ik de titel altijd al héél vroeg geweten, al helemaal in het begin als ik begin te schrijven. Die titels zijn ook nooit veranderd. De titel én de eerste zinnen, die zijn zo belangrijk. Als je die hebt, is het halve boek al klaar... (Bij manier van spreken hé.)

Wat wil je nog kwijt aan de juryleden?

Blijven lezen!

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 5
Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!
www.kjv.be → Prikbord → groep 5

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

Dieven / Will Gatti (door Frans Hoes)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Will Gatti is geboren in Londen. Hij heeft een passie voor avontuur en was een dagdromer op school. Hij werkte in de uitgeversbranche tot hij besloot zich om te scholen tot leraar. Hij is inmiddels hoofd van een middelbare school in het Ierse Surrey, daarnaast schrijft hij kinderboeken. Het merendeel van zijn boeken is voor jonge lezers. *Dieven* was zijn eerste boek voor oudere lezers en verscheen in Engeland onder het pseudoniem Daniel Finn.

☞ willgatti.co.uk

Kort samengevat

Demi en Baz leven als straatdiefjes in een grote stad. Ze verblijven bij Fay, een vrouw die hen onderdak verleent in de sloppenwijk. Als Demi op een dag een waardevolle ring steelt, loopt het helemaal fout, want de vrouw van wie hij de ring stal, is niemand minder dan de vrouw van de hoofdcommissaris van de politie. Maar niet alleen de politie is op zoek naar hen. Andere criminele figuren zitten achter hen aan. En veel hulp van Fay moeten ze niet verwachten; zij wil geen moeilijkheden. Hoe komen ze ongedeerd uit dit wespennest?

Het verhaal lijkt zich af te spelen in één of andere grote Zuid-Amerikaanse stad. Het leven van de straatdiefjes is maar weinig waard en geeft geen hoop op een betere toekomst. Hoewel het diefjes zijn, krijgt de lezer sympathie voor deze personages. Uiteindelijk kiezen beiden ook om hun eigen leven in handen te nemen en niet door anderen te laten dicteren. Een beklijvend verhaal over straatdiefjes dat erg realistisch wordt verteld.

Personages

- **Baz:** een twaalfjarig jongensachtig meisje zonder ouders. Ze vormt een onafscheidelijk duo met Demi. Ze woont samen met de andere kinderen in de barrio, een sloppenwijk.
- **Demi:** een iets oudere weesjongen en een ontzettend handige straatdief.
- **Fay:** de dievenkoningin, een vrouw rond de dertig die voor een groepje weeskinderen/straatdieven zorgt en die fungeert als tussenpersoon. Zelf werd ze heel jong moeder van een jongen (Eduardo) die ze verkocht aan de een rijke familie (de Dolucca's).

- **Raoul:** een straatjongen die al enkele jaren in de barrio woont. Hij is iets jonger dan Demi. Hij sterft als hij wordt overgebracht naar ‘de berg’, een enorme vuilnisbelt waar gestrafte kinderen naartoe worden gebracht.
- **Miguel:** een kleine handige straatdief die Baz doet denken aan een rat met zijn kleine, oplettende oogjes.
- **Giacomo:** een zestienjarige straatjongen met brede schouders die een kop groter is dan de anderen. Hij is niet bijster snugger.
- **Hesus en Sol:** twee opvallende straatjongens die ook bij Fay wonen.
- **Lucien:** een magere oudere man die rondhangt aan de oude waterput. De enige die voor deze rare man zorgt, is Mama Bali. Hij speelt een belangrijke rol bij de ontsnapping op het einde van het verhaal.
- **Mama Bali:** een zwarte oudere vrouw die als een moeder voor de kinderen in sloppenwijk zorgt en waar ze altijd terecht kunnen met hun problemen. Zij offert zichzelf op om de kinderen te redden.
- **Señor Moro:** koning van de barrio. Hij is degene die regelmatig de ‘huur’ komt ophalen en voor bescherming zorgt in de sloppenwijk. Hij heeft nauwe contacten met de politie.
- **Eduardo Dolucca:** de volwassen zoon van Fay die gekocht werd door de politiecommissaris en zijn vrouw. Hij kijkt neer op zijn corrupte vader en wil de controle over de barrio overnemen. De slechterik in het verhaal slaagt in zijn opzet en op het eind van het verhaal is de sloppenwijk met de grond gelijk gemaakt en verrijst Dolucca-Stad.
- De corrupte en meedogenloze **hoofdcommissaris Dolucca** en zijn vrouw **Señora Dolucca**, de moeder van Eduardo. Zij is de eigenaar van de gestolen ring. Ze heeft medelijden met Baz en probeert haar te helpen zonder medeweten van haar man.

Interessante thema's

Demi en Baz zijn goed in wat ze doen, maar tegelijkertijd wordt de vraag gesteld of het ook goede mensen zijn. En die vraag is niet eenvoudig te beantwoorden als je bedenkt onder welke omstandigheden deze kinderen zich in leven proberen te houden. Het is juist dit dilemma dat het boek diepgang geeft en waardoor het meer is dan een spannend verhaal alleen.

Een tweede thema gaat over ‘familie’: dat mensen ondanks alle gebeurtenissen de band met hun familie maar moeilijk kunnen loslaten.

Aan de slag met het boek

Eigen mening

Je maakt 10 kaartjes met korte zinnestukjes die de juryleden aanvullen met hun eigen mening. Die leg je omgekeerd op tafel. Om de beurt neemt iemand een kaartje en vult de zin aan. Je kan uiteraard ook eigen zinnen toevoegen.

- Het leukste stuk in het boek was ...
- De cover van het boek vond ik ...
- Het personage dat mij het meest aansprak was ...
- Het personage dat mij het minst aansprak was ...

- Een heel grappig fragment vond ik ...
- Heel storend in het boek vond ik ...
- Een spannend stuk was ...
- Het taalgebruik was ...
- Een fantasierijk fragment was ...
- Een minpuntje in het boek was ...
- Ik was ontroerd door ...
- ...

Thema

Gesprek

De thema's in het boek lenen zich perfect tot een gesprek. Deze vragen kunnen het gesprek op gang brengen:

- Kan je goedkeuren dat de straatkinderen stelen? Waarom (niet)?
- Hebben de straatkinderen volgens jullie alternatieven? Welke?
- Wat vind je van de rol van dievenkoningin die Fay speelt in het verhaal?
- Is dit verhaal gebaseerd op de werkelijkheid?
- Wat vind je van de rol die señora Dolucca speelt in het verhaal?
- Houdt Fay nog van Eduardo? Hoe merk je dat in het verhaal? En omgekeerd?
- Wat vind je van het einde van het verhaal? Is dit een goede of slechte afloop?

Meer weten

☞ www.straatkinderen.nl

Je vindt heel wat bijkomende informatie (filmpjes, verhaal, lied over Miguel...) op de overzichtelijke website van de Nederlandse 'Stichting Straatkinderen'.

☞ www.kidsunited.nl/unicef

Ook bij Unicef vind je online een interessant dossier van 20 pagina's met informatie, foto's, cijfers en spelletjes. Zeker bruikbaar als je een passende activiteit (rebus, puzzel, test...) zoekt voor je juryleden. Klik op *info over unicef*, kies voor *spreekbeurten en werkstukken*. Dan zoek je het dossier rond *straatkinderen* dat opent als pdf-file.

Titel

Vonden de juryleden de titel van het boek goed gekozen? Vertel de juryleden dat de originele titel *Two Good Thieves*, twee goede dieven, is. Is dat een betere titel? Waarom (niet)?

Educatief spel: de straatkinderen van Verwegistan

☞ www.jeugdenvrede.be/producten/de-straatkinderen-van-verwegistan-speldoos

Jeugd & Vrede ontwikkelde een spel over kinderrechten en kansarmoede bij straatkinderen, ergens in een stad in een derde wereldland – net zoals in *Dieven* dus. De spelers volgen de levensverhalen van zes straatkinderen uit het fictieve Verwegistan-city op de voet. Zowel de oorzaken en gevolgen van

hun situatie als hun dagelijkse gevecht om te overleven komen al spelenderwijs aan bod. En ook al speelt het zich allemaal af in een fictieve stad, het spel is wél gebaseerd op de werkelijke verhalen en levensomstandigheden van enkele straatkinderen. Het spel is niet ‘eerlijk’ en dat kan voor frustratie zorgen bij de spelers. Maar ook in realiteit hebben sommige kinderen nu eenmaal meer kansen dan anderen. Educatief spelplezier voor zes spelers, al kan het spel ook in kleine groepjes gespeeld worden.

De speldoos kan gratis worden ontleend in alle Vlaamse provincies. De doos bevat een spelbord, alle spelbenodigdheden en een brochure met achtergrondinformatie.

Op www.jeugdenvrede.be (klik op producten, kijk bij kinderrechten) kan je de werkbrochure met achtergrondinformatie over de speldoos downloaden.

Andere boeken rond dit thema

Je kan eindigen met een lees- of beeldfragment uit een boek met hetzelfde thema. Bijvoorbeeld:

- *De engel die niet kon vliegen* / Mario Gommeren (Lannoo 2005, 12+)
Straatkinderen in Zuid-Amerika. Dit boek is voor deze leeftijdsgroep zeker de moeite waard!
- *Papegaaien liegen niet* / Lydia Rood (Leopold 2010, 10+)
Straatkinderen in Nicaragua.
- *Ik ben in Rio* / Ger Bauritius (Lemniscaat 2009, 11+)
Straatkinderen in Brazilië.
- *De dievenbende van Scipio* / Cornelia Funke (Querido 2006, 11+)
Diefstal, weeskinderen. Het boek werd in 2006 verfilmd als *The thief lord*. Je kan een trailer bekijken via www.youtube.com of via www.videosurf.com.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 5

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 5

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

Dissus / Simon van der Geest & Jan Jutte (ill.) (door Delphine Cattrysse)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Simon Van Der Geest (1978, Gouda) groeide op in een piepklein dorpje tussen de weilanden. Na de middelbare school ging hij een jaar naar Noorwegen. Daar ontdekte hij dat hij in toneelstukken wilde spelen. Hij volgde een opleiding tot docent in theater maar kwam er al gauw achter dat hij het misschien wel nog leuker vond om toneelstukken te schrijven. Dus ging hij de opleiding tot toneelschrijver doen. Al gauw bleek dat hij niet alleen toneelstukken, maar ook graag verhalen en gedichten voor kinderen schrijft. Dat doet hij nu. Verder geeft hij theaterles aan jongeren en kinderen en werkt hij als acteur voor de politie en het leger.

Jan Jutte (1954, Arnhem) studeerde in 1980 af aan de Academie voor Beelden Kunsten in Teken en Schilderen. Daarna volgde hij een Lerarenopleiding Teken en Kunstgeschiedenis. Van 1984 tot 2000 gaf hij les. In 1983 debuteerde hij als freelance illustrator. Zijn eerste opdracht was het illustreren van een heruitgave van Annie M.G. Schmidts *Het Beertje Pippeloentje* in 1984. Zijn werk werd al meermaal bekroond, o.a. met de Gouden Penseel.

🌐 www.janjutte.nl

Kort samengevat

De tengere spriet Dissus wordt vaak het mikpunt van pesterijen. Wanneer hij met zijn vrienden naar het zwembad gaat, is het niet anders: eerst krijgen ze het aan de stok met de Grote Jongens, en onderweg naar huis raken ze ook nog hopeloos verdwaald. Dissus neemt het voortouw en loodst zijn vrienden - helaas niet allemaal - onder andere langs een eenogige boer, twee grijpgrage kranen, de verleidelijke sirenen en de betovering van Kirke. Wanneer ze uiteindelijk thuiskomen, zijn Dissus' ouders hem helemaal vergeten. Hij werd zelfs vervangen door een hond met dezelfde naam...

Titel

- Welke associaties riep de titel *Dissus* bij de juryleden op?
- Waarnaar zou deze titel kunnen verwijzen?
- Maakte de titel de juryleden nieuwsgierig naar het boek?
- Misschien hebben sommige juryleden het vorige KJV-leesjaar in groep 4 *Geel gras* gelezen?

Cover

- Spreekt de cover de juryleden aan? Werden ze nieuwsgierig?
- Wat kunnen ze vertellen over de omslagillustratie? Past die bij het verhaal?

Thema's

Odysseus

Het klassieke verhaal van Homeros wordt door Simon van der Geest in een modern kleedje gestoken. Hij volgt hierbij grotendeels het verhaal van Homeros.

- Kennen de juryleden het verhaal van Odysseus?
- Zo ja, welke gelijkenissen zien zij tussen het klassieke verhaal van Homeros en deze moderne bewerking door Simon van der Geest? Kunnen zij enkele voorbeelden geven? (De eenogige boer = Cycloop, Dissus laat zich vastbinden aan de fiets van zijn beste vriend Job = Odysseus liet zich vastbinden aan de mast van het schip...)

Andere bewerkingen van de Odyssee waar je een boekenstand of thematafel mee kan maken:

- *De omzwervingen van Odysseus* / Simone Kramer
- *De lange weg naar huis: het verhaal van Odysseus* / Michael de Cock
- *Ilios en Odysseus* / Imme Dros

Meer informatie over de Odyssee vind je hier: nl.wikipedia.org/wiki/Odyssee

Pesten

Dissus wordt gepest, maar overwint uiteindelijk zijn angst hiervoor. Na al zijn avonturen keert hij terug als een jongen die de problemen niet langer ontvlucht. Hij neemt het initiatief en is niet langer een 'niemand'. Hij heeft de belangrijkste stappen gezet op het pad naar volwassenheid.

- Hoe staan de juryleden tegenover pesten?
- Wat vinden zij van de manier waarop Dissus omgaat met pesten?
- Merken ze zelf ook op hoe hij evolueert doorheen het verhaal?

Personages

Welke personages komen in het boek voor?

- Wie zijn de belangrijkste personages? Welk personage vinden de juryleden het leukst en waarom?
- Worden ze verdrietig als er een personage sterft?
- Zijn er te veel of te weinig personages in het verhaal? Waarom?
- Welke invloed hebben de personages op elkaar?
- Zijn alle personages even belangrijk? Zou je een personage kunnen weglaten? Waarom wel/niet?

Dichtvorm

Het verhaal werd geschreven in dichtvorm. Homeros schreef de Odyssee rond 800 v.Chr. eveneens in dichtvorm. Toentertijd was dat heel gewoon, maar tegenwoordig doet bijna niemand dat meer. Wij zijn niet zo gewend aan deze stijl.

- Wat vinden de juryleden van deze stijl?
- Vonden ze het moeilijk om te lezen?

Proloog

Het verhaal bestaat uit een *proloog*, waarin de gebeurtenissen in het zwembad worden beschreven.

Dan volgt het verslag van de reis in *Deel 1: Zwaar verdwaald*. In *Deel 2: Opgestaan is plaats vergaan* levert Dissus strijd met de hond die zijn plek en zijn naam in zijn ouderlijk huis heeft ingenomen.

- Vormde het verhaal een duidelijk geheel voor de juryleden?
- Wat vonden zij van de opdeling in de proloog, deel 1 en deel 2?
- Welk deel hebben zij het liefst gelezen?
- Wat vonden zij het spannendste stuk?

Illustraties

- Passen de illustraties bij het verhaal?
- Wat voegen de illustraties toe?
- Zijn ze nodig over overbodig?
- Hebben de juryleden graag illustraties bij een verhaal of verbeelden ze de personages en gebeurtenissen liever met hun eigen fantasie?

Toon een afbeelding van een griekse vaas – de kleuren die Jan Jutte gebruikt doen sterk denken aan die op oude Griekse vazen.

Bespreking volgens de methode Chambers

Zie voor deze methode van praten over boeken ook: *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002) en *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php

Verdeel een blad in 4 kolommen en vul die aan met de (korte) antwoorden van de juryleden. Komen sommige woorden terug in meerdere kolommen?

Leuk

Waar had je meer over willen lezen?

Niet leuk

Wat vond je niet leuk aan dit boek?

Moeilijk

Wat was er moeilijk of onduidelijk?

Patronen

Was er iets dat steeds terug kwam in het verhaal?

Recensies

Deze recensie kan je met de juryleden bespreken. Zijn zij het eens met de recensent?

‘Onthou die naam: Simon van der Geest. Hij maakte eerder furore met zijn knappe debuut *Geel gras* en levert nu een gedurfde bewerking van de *Odyssee* af. Van de *Odyssee* zijn al talloze bewerkingen verschenen, maar dit is waarschijnlijk de eerste die begint op de wc. Daar heeft de ik-verteller, Dissus, zich opgesloten nadat hij in het zwembad is gepest door een troep grote jongens. Nu wil hij wel eens de held zijn, en net als Odysseus heeft hij één groot verlangen: hij wil terug naar huis. Maar een storm gooit roet in het eten, en samen met zijn vrienden wordt Dissus volledig uit koers geblazen. *Dissus* tovert het Odysseusverhaal om tot een hip, actueel boek. Het snelle tempo zit in de inhoud, want er wordt heel wat afgehoud, geracet en geblazen, maar ook de vertelstijl is flitsend, want de snelle rijmen en korte zinnen stuwen het verhaal voort. Als humoristische bewerking functioneert het verhaal vooral goed voor wie vertrouwd is met de *Odyssee*; dan blijkt met wat een humor en grenzeloze fantasie Simon van der Geest het verhaal actualiseert. Dissus en zijn vrienden leggen hun reis niet per boot af, en dat geeft de auteur de kans om allerlei nieuwe, originele settings te ontwikkelen. Zo verplaatst hij de episode rond ‘Skylla en Charibdis’ naar een bouwwerf. Dissus moet kiezen tussen een draaiende zandkuil en een grijpgrage kraanmachine, de sirenes rijden de jongens even later voorbij op de fiets, met kauwgom in hun oren.’

‘Bijzonder interessant is het tweede deel van het boek: *Opgestaan is plaats vergaan*. Hier vertelt de auteur met veel spitse humor en taalspel over een intense existentiële crisis. Dissus moet niet wedijveren met de aanbidders van Penelope — als tienerjongen gaat zijn affectie nog in de eerste plaats uit naar zijn ouders en zus. Maar ook voor hem is het lot wreed. Bij thuiskomst wordt hij weggejaagd door een gemene hond die een kenteken draagt met de naam ‘Dissus.’ Net zoals in zijn geslaagde debuut, *Geel gras*, introduceert Simon van der Geest hier een stel extreem nalatige ouders. Zoals zijn zus het aan Dissus uitlegt: ‘Dat beest heeft in de eerste nacht / al je tekeningen en je foto's / van de muur gerukt / en opgevreten / Ze hebben geprobeerd / je te vergeten / en dat is gelukt.’ Die laatste zin haalt de grond van onder de voeten van de jonge held, en een onverdeeld gelukkig einde is dan ook niet meer mogelijk: ‘Het gaat toch niet / het kan toch niet / dat ik niet word / gemist? / Alsof hun harddisk / is gecrasht / en ik, ik ben / gewist.’

‘Simon van der Geest is een frisse stem in de Nederlandse jeugdliteratuur, die durf, taalgevoel en verbeeldingskracht combineert. Ook de meer beslagen illustrator Jan Jutte overtreft hier zichzelf. In wit, zwart en oranj tinten werkt hij op elke bladzijde een expressieve illustratie uit — hij vond zowel voor zijn kleurenpalet als voor vele figuren inspiratie in Griekse vazenkunst. Samen wekken Jutte en Van der Geest eeuwenoude beelden en verhalen terug tot leven, en maken ze opnieuw relevant voor hedendaagse jongeren.’

Vanessa Joossen in *De Standaard*, 26/11/2010

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

Een teken van leven / Karen Dierickx (door Annie Moenaert)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Karen Dierickx (°1975, Beveren) wist al van kleins af aan dat ze ‘later, als ze groot was’ boeken wilde schrijven. Ze begon alvast met vervolgvahaaltjes met de hoofdpersonen uit haar eerste leesboekjes. Elk boek dat ze in handen kreeg, verslond ze. Later ging ze studeren voor licentiaat vertaler Nederlands-Engels-Spaans, en volgde ze een Aanvullende Studie in de Internationale Politiek.

In 2003 zond ze het verhaal *Naar Europa* in voor de John Flandersprijs voor het beste Vlaamse Filmpje van Uitgeverij Averbode en won daarmee de hoofdprijs. Er zouden nog zeven Vlaamse Filmpjes verschijnen. In 2010 verscheen haar eerste jeugdroman *Een teken van leven*.

Kort samengevat

Wie geboren is om te kruipen, moet kruipen. Die leert nooit klimmen. Maar wat als je dat wel wil? Het overkomt Juca, en de keuzes die hij moet maken zullen verstrekkende gevolgen hebben. Om een stap in de richting van zijn grote droom te zetten, meent hij zijn dorp en alles wat hij kent te moeten verlaten. Om zijn droom levend te houden moet hij het landgoed waar hij terecht komt, ontvluchten en de personen waar hij het meest van houdt achterlaten. En om dan eindelijk zijn droom te kunnen verwezenlijken, moet hij naar de andere kant van het land. Daar wordt hij meer dan ooit met zichzelf en zijn verleden geconfronteerd.

Juca woont in een opvangtehuis. Hij probeert er een eigen leven op te bouwen, maar dat is best moeilijk. Hij gaat naar de kunstacademie in een grote stad, maar hij voelt zich een buitenbeentje en voelt zich niet goed in de groep. Dat heeft alles te maken met zijn verleden. De vreselijke dingen die hij meemaakte, kan hij niet delen met anderen. Als hij een eindwerk moet maken, komt het verleden weer bovendrijven. In een strip tekent Juca het trieste verhaal van zijn slavenbestaan op de plantage. Zo komt hij in het reine met zichzelf en kan hij stilaan over zijn verleden spreken. De strip draagt hij op aan zijn broer Ramiro en aan de mensen die hem hielpen om een nieuw bestaan op te bouwen.

Structuur

Het verhaal bestaat uit 38 hoofdstukken.

De lezer leert Juca kennen als hij in een opvangtehuis leeft. Wat hij in zijn jeugd heeft meegemaakt, komt je stukje bij beetje te weten, telkens als Juca aan zijn stripverhaal bezig is. Hoofdstukken over het leven nu en over het verleden (cursief gedrukt) wisselen elkaar af. Het verhaal speelt zich af in een niet nader genoemd land.

Thema, tips en verwerkingsmogelijkheden

Kinderen in andere landen hebben het vaak moeilijker dan kinderen bij ons. Heel gewone dingen zoals eten op tafel, een bed om te slapen en naar school gaan, zijn in sommige delen van de wereld niet zo gewoon en vanzelfsprekend. Soms maken kinderen vreselijke dingen mee. Ze krijgen dan niet altijd steun van volwassenen. Vaak voelen de kinderen (maar ook de ouders) zich dan schuldig of schamen ze zich.

In dit boek lees je hoofdstukken over het leven in de stad en over het verleden van Juca. Zo ontdek je hoe hij en Ramiro op het landgoed terechtkomen, welk lot hen op de cacaoplantage wacht en hoe Juca ten slotte kan ontsnappen. Met de hulp van anderen, zoals meester Nilton, kan Juca aan zijn toekomst werken. Je komt in het verhaal ook journalisten en mensen van mensenrechtenorganisaties tegen die de slavernij proberen te bestrijden en slachtoffers zoals Juca willen helpen.

Dit boek is uitgegeven met de medewerking van Unicef, een organisatie die zich wereldwijd inzet voor kinderen. Want slavernij, kinderarbeid en andere minder leuke levensomstandigheden behoren helaas nog niet tot het verleden. In het nawoord kan je hierover meer lezen. Nog steeds werken en leven 5,7 miljoen kinderen in ongezonde en onveilige omstandigheden. Personages als Juca en Ramiro zijn dus niet verzonnen, ze bestaan echt! Aan de hand van deze website kan je deze problematiek met de juryleden bespreken:

- www.kinderrechtswinkel.be
- www.kinderrechten.be
- www.unicefkids.be/unicefkids/view/nl
- kinderrechten.vormen.org/default.htm

Teken samen met de juryleden het verhaal van Juca in de vorm van een strip.

Interview met Karen Dierickx

Hoe kwam je ertoe dit verhaal te schrijven?

Wat schrijven betreft: dat heb ik altijd gedaan, van toen ik zes was en leerde lezen en schrijven. Van toen af wist ik dat ik 'later, als ik groot ben' ook boeken wilde schrijven. Dat het misschien ook echt kon, werd me duidelijk toen ik een verhaal instuurde voor de John Flanders-prijs (Vlaamse Filmpjes). Het verhaal won niet, maar werd wel geselecteerd voor publicatie – een heuse aanmoediging. Het jaar daarop stuurde ik dus weer een verhaal in, en dat verhaal won wel! Toen wilde ik een 'echt' boek proberen schrijven. Na een aantal pogingen en probeersels werd *Een teken van leven* mijn eerste 'echte' (jeugd)boek.

Wat dit verhaal betreft: er wordt wel eens gezegd dat een verhaal een schrijver kiest, en niet andersom.

Er zijn immers zoveel thema's, er zijn zoveel verhalen en toch schrijf jij dat ene verhaal. Ergens vang je iets op, je hoort iets, je leest iets, je ziet iets en dat 'iets' raakt je op een of andere manier. Het zet zich vast in je hoofd, het begint daar te draaien en te keren en op een gegeven moment – dat kan pas jaren later zijn, zelfs als je er niet meer bewust over nadenkt – dient er zich een verhaal aan. Dat was ook zo met *Een teken van leven*. Ergens – ik weet niet meer precies waar en wanneer – heb ik iets gehoord over hedendaagse kinderslavernij. Omdat ik er meer over wilde weten heb ik me verdiept in dat onderwerp en dan vooral over kindslaven in Brazilië (een oom van mij werkte daar in een opvangtehuis voor kinderen, ik was er een paar jaar eerder op bezoek geweest). Al die indrukken, die verhalen, die feiten versmolten zich op een bepaald moment en van toen af zat Juca in mijn hoofd. En hij bleef daar maar zitten en me aanporren om zijn verhaal te mogen vertellen.

Wat wil je bereiken met dit boek?

Als ik een boek lees, word ik graag meegenomen door de personages. Dan wil ik in hun hoofd kruipen, dan wil ik meeleven met hen. Dat heb ik ook geprobeerd met *Een teken van leven*. Als de lezer voor even Juca wordt en voelt hoe hij worstelt om wat er is gebeurd een plaats te geven, hoeveel moeite het hem kost om zijn werk te maken en hoe hij ondanks alles toch doorzet en uiteindelijk even blij en opgelucht is als hem, dan ben ik geslaagd in mijn opzet. Want voor mij is dat de kern van het verhaal. Dat je doorzet ondanks alle twijfels en mislukkingen, en proberen te bereiken waar je van droomt.

Hoe verloopt de zoektocht naar een illustrator?

Dat was in het geval van *Een teken van leven* niet nodig; de cover is ontworpen door de uitgeverij, ik had wat ideeën aangebracht en heb mijn goedkeuring gegeven.

Wat wil je nog kwijt?

Ik hoop dat de lezers zullen genieten van dit boek en dat ze zullen uitkijken naar mijn volgende roman! Tot op het KJV-slotfeest in mei!

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 5

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 5

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

Elfenblauw: de vallei van de Goden / Johan van de Velde (door Karolien Vermeulen)

Over de auteur (zie ook www.villakakelbont.be)

Johan van de Velde (1973) is scenarist van opleiding. Als kind was hij van het dromerige type met een voorliefde voor taal en een iets mindere liefde voor wiskunde, een vak dat volgens hem “speciaal was uitgevonden door volwassenen om kinderen het leven zuur te maken.” Aanvankelijk gaat Johan aan het RITS studeren en houdt hij zich bezig met het schrijven van film- en seriescenario’s maar al gauw ontdekt hij dat “een goed verhaal tijd nodig heeft om te rijpen en dat dat niet gaat als je het in 14 dagen klaar moet hebben.” In 2000 debuteert hij als jeugdschrijver met *De Tijdspoort*, een verhaal dat hij eerst als filmscenario schreef. Verschillende jeugdboeken volgen.

🌐 www.johanvandevelde.be

Kort samengevat

Elfenblauw: de vallei van de goden is een vervolg op het fantasyverhaal *Elfenblauw*, dat het hoofdpersonage Sander van de mensenwereld naar het mythische Cyndrië leidt om aldaar de tovenaars Farlog te bekampen. In het tweede boek heeft Sander zijn rol als kroonprins opgenomen en maakt hij een reis door zijn nieuwe land om het te leren kennen. Hij krijgt daarbij het gezelschap van zijn leermeester Caldric en zijn maatje Taryn. De tocht wordt al snel een gevaarlijke onderneming: het Juweel van Silnaris wordt gestolen en bovendien blijken overal kinderen te verdwijnen. Meteen wordt ook een derde boek voorbereid want Sander, Taryn en Katya slagen er enkel in de kinderen te redden. Het Juweel blijft in handen van de slechterik...

Vooraf

Elfenblauw: de vallei van de goden is het tweede deel in wat wellicht een reeks wordt. Zijn er juryleden die deel 1 gelezen hebben? Kunnen zij het verhaal kort samenvatten voor de andere juryleden? Wat vonden ze van het boek? Wat verwachten ze dat er in het tweede boek zal gebeuren?

Als niemand het eerste boek gelezen heeft, laat hen dan als achterafopdracht reconstrueren wat er in het eerste boek gebeurd kan zijn. Vonden ze het boek in dat geval goed te volgen of misten ze een algemene introductie?

Gespreksstof

De moraal van het verhaal

Als opener kan je de juryleden laten nadenken over één aspect van het boek dat hen is bijgebleven. Laat hen hierbij zo kort mogelijk zijn, variërend van één woord tot één zin. Nadat iedereen zijn idee heeft gelanceerd, kan je met de jongeren de aangebrachte ideeën verder bespreken. Het helpt soms om hen de zin “Je moet dit boek zeker lezen want ...” te laten aanvullen. Laat hen doen alsof ze de bus zien aankomen en dus maar heel even hebben om hun vriend/in nog snel te vertellen waarom ze het boek moeten lezen of net niet.

Vriendschap – jaloezie

Sander en Taryn zijn goede vrienden, al zit er al snel een haar in de boter in de vorm van de door hen beiden begeerde Katya. Verdeel de juryleden in drie groepjes, waarbij elk groepje één van de drie personages voorstelt. Voor je begint, laat je elk groepje kort noteren wat de belangrijkste karaktertrekken van hun personage zijn. Die kunnen van pas komen in de discussie. Laat de groepen elkaar in duels overtuigen van hun kwaliteiten als vriend/in. Na elk duel duidt de derde partij de winnaar aan. De winnaar wordt telkens met een applausje beloond, om nog maar te zwijgen van de eeuwige roem en glorie. Een voorbeeld: groep Sander en groep Taryn overtuigen elkaar van hun vriendschap en het mindere belang van het meisje daarin. Of groep Taryn probeert groep Katya te overtuigen van zijn liefde.

Fantasy

Wat weten de juryleden over fantasyverhalen? Kunnen ze er een paar opsommen? Houden ze ervan? Waarom wel/niet?

Stel met de juryleden een lijstje op van de belangrijkste fantasyelementen in het boek. Overloop vervolgens alle elementen en bespreek hoe deze de geloofwaardigheid van het verhaal al dan niet beïnvloeden en hoe noodzakelijk ze zijn voor het verloop van het verhaal. Bijvoorbeeld: aanvankelijk rijden Caldric en Taryn op een eenhoorn omdat ze niet over paarden beschikken en toch snel vooruit moeten kunnen. Later zal de eenhoorn ook de boodschap naar het paleis brengen om versterking te sturen. De eenhoorn mag dan een fantasydier zijn, hij speelt een belangrijke rol in het verhaal. Bovendien is het geloofwaardiger dat een eenhoorn sneller dan de wind is en het paleis effectief vindt dan dat een gewoon paard eenzelfde taak zou vervullen.

Strijd goed-kwaad

Zoals elk rechtschapen avonturenboek verwoordt ook dit exemplaar een strijd tussen goed en kwaad. Stel samen met de juryleden een schema op van de lichte en donkere kant in het verhaal. Zijn er personages die tijdens het verhaal van kant verhuizen (denk aan Tuwana of koning Dumas)? Vinden de juryleden dat deze verschuivingen het verhaal ten goede komen of het net onderuit halen?

Vormgeving: illustraties

Laat de juryleden de cover bespreken met elkaar. Breng ook het eerste boek mee en laat hen vergelijken. Welke dingen spreken hen aan, welke niet?

Ga vervolgens over naar de illustraties in het boek. Wat betekenen de tekeningen voor het verhaal, ongeacht de stijl en of ze mooi zijn of niet? Zijn ze nodig of eerder overbodig? Kunnen de juryleden andere boeken met illustraties noemen en waarom ze die wel of niet goed vonden? Wat denken ze over een fantasyboek en het recht op hun eigen fantasie om de personages te verbeelden?

Recensies

Bespreek met de juryleden de volgende recensies van het boek. Zijn ze het ermee eens of oneens? Kunnen ze toelichten wat de recensent precies bedoelt of concrete voorbeelden geven?

‘Vervolg op het boek *Elfenblauw* (winnaar Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen 2007/2008), waarin Sander (een hedendaagse jongen) als een held in een fantasiewereld terechtkomt. Het is een traditioneel fantasyverhaal met middeleeuwse kenmerken en fantasyfiguren als kabouters, elfen, trollen, draken en magiërs. Sander, kroonprins van Cyndrië, reist door het land en hoort dat bij de elfen het ‘juweel van Silnaris’ is gestolen. Dit wordt in verband gebracht met de ontvoering van kinderen die geofferd moeten worden voor de god Garth. Sander en zijn vrienden proberen de kinderen te redden en beleven fantastische avonturen en weten zich daar telkens op een gewelddadige of fantasievolle toevalligheid uit te redden. De veelheid van acties, de snelle opeenvolging daarvan en de gewelddadigheid ervan roepen wel wat vragen op.’

(Ad de Laat – NDB/Biblion)

‘In *De vallei van de Goden* is de jonge held op rondreis in zijn land als hem het onheilsbericht wordt gebracht. Onze helden beleven heel wat avonturen, de acties volgen elkaar in snel tempo op, waardoor er wel enige overdaad ontstaat. Dreigen de helden ergens vast te komen zitten, dan verschijnt er prompt een figuur die hen weer verder helpt. Dit laat de lezer af en toe toch de wenkbrauwen fronsen. Maar het verhaal leest erg vlot en heeft, zoals gezegd, een enorme vaart door de veelheid aan avonturen die de vrienden beleven en de gevaren die hen beloeren.

(Pol Van Damme – www.pluizuit.be/100501/Elfenblauw.htm)

Laat de juryleden tot slot per twee of drie zelf enkele regeltjes van een recensie schrijven over het boek. Geef hen hiervoor bovenstaande stukjes als voorbeeld.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 5

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 5

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

Het Flip-effect: gevangen in het lichaam van een ander / Martyn Bedford (door Frans Hoes)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

De Britse auteur *Martyn Bedford* (1959) was journalist en doceerde enige tijd Engels in Hongkong. Hij geeft ook schrijflessen.

Hij debuteerde met de bekroonde roman *Onvoltooid verleden tijd* (Anthos, 1996) en behaalde internationaal succes met de literaire thriller *Het Houdini-meisje* (Anthos, 1999). Bedfords werk is heel divers: sciencefiction, psychologische romans, kortverhalen en thrillers wisselen elkaar af. *Het Flip-effect* is zijn eerste jeugdboek. Het boek stond in 2011 op de longlist van de Diorapthe Jongerenliteratuur Prijs. Een tweede Young Adultroman is in voorbereiding.

Zie ook www.leesplein.nl

Kort samengevat

Op de eerste dag van de kerstvakantie wordt Alex wakker in een vreemd bed, in een onbekend huis, in een ander deel van het land, en is het hartje zomer. Zijn nieuwe 'familieleden' noemen hem Philip en zijn volslagen vreemden voor hem. Geleidelijk komt hij te weten wie *Flip* is. Wanneer hij zijn echte moeder probeert te contacteren blijkt dat hun vroegere nummer geheim is. Vanaf dan beseft Alex dat er iets heel raars moet gebeurd zijn. Uiteindelijk ontdekt hij dat hij met de ziel van Alex in het lichaam van Philip leeft. Het is een ware uitdaging om als Flip de dagen door te komen, aangezien die heel andere interesses heeft. Wanneer hij via Google te weten komt dat zijn lichaam nog leeft (in coma na een verkeersongeval) kan hij dit niet zomaar aanvaarden. Hij zoekt steun bij lotgenoten zoals Rob en probeert terug te keren naar zijn oude lichaam. Dat is echter gemakkelijker gezegd dan gedaan... Het boek neemt je direct mee in het verhaal en laat je niet meer los. Je voelt de verwarring bij Alex, het verdriet wanneer zijn huis zijn thuis niet meer is, de onmacht die hem overvalt, maar vooral het ongeloof als je ziel en je lichaam gescheiden zijn.

Personages

- *Alex Gray*, die na een verkeersongeval in coma ligt in een ziekenhuis in Londen. Hij is een goeie leerling die problemen heeft met zijn gezondheid (astma) en daardoor amper kan sporten zonder problemen. Hij speelt uitstekend klarinet.

- **Philip Garamond**, die met zijn oudere zus in een dure villawijk in Leeds woont. Hij is knap, sportief, graag gezien op school en heeft succes bij de meisjes. Tegelijk is hij erg oppervlakkig en presteert hij bijzonder matig op school.
- **Alex' ouders**, die overmand worden door verdriet. Vooral zijn moeder heeft het erg moeilijk met de situatie en vervalt in lethargie. Ze hebben het niet breed en wonen samen met Alex' jongere broertje Sam in een eenvoudige woning in de buurt van Londen.
- **Teri Garamond**, de *gothic* zus van Philip. Zij is een paar jaar ouder en distantieert zich volledig van haar egocentrische broer. Ze weet niet goed wat er gebeurt als 'de nieuwe Philip' zich plots heel anders (en beleefd) gaat gedragen.
- **Rob**, die hetzelfde heeft meegemaakt als Alex (hij noemt het *psychische* evacuatie) en die hij heeft leren toen hij opzoekwerk deed op het internet. Er is echter één verschil: het lichaam van Rob is echt dood (in tegenstelling met het lichaam van Alex, dat nog in een coma ligt).
- **Donna**, het liefje van Philip. Een oogverblindend, oppervlakkig meisje. '“Twee breinen... één in elke tiet” had Teri gezegd.' Tijdens het uitstapje naar zee met Rob zoent hij haar op het strand.
- **Billie**, een ander vriendinnetje van Philip. Ook met haar zoent hij een keer nadat Donna het even had uitgemaakt.
- **Cherry Jones**, een meisje op zijn nieuwe school. Ze speelt muziek en houdt van poëzie. Jack voelt zich aangetrokken tot haar. Ze past beter bij Alex dan Philips vroegere vriendinnen Donna en Billie.
- **Jack**, Philips hyperactieve boezemvriend op school, en zijn vriendin **Emma**.
- **David**, Jacks vroegere boezemvriend op zijn oude school. Hij probeert contact met hem op te nemen maar Jack gelooft hem niet, wordt kwaad en verbreekt alle contact.

Interessante thema's

Het boek snijdt het thema aan van het bestaan van een ziel. Hoe kan een ziel bestaan in een ander lichaam? Wie ben je dan eigenlijk? Het boek komt tot de conclusie dat je zowel je ziel als je lichaam nodig hebt om volledig jezelf te kunnen zijn. Hoewel dit een zwaar thema is, is het boek dit helemaal niet.

Aan de slag met het boek

Wie ben ik ?

Je maakt voor elke deelnemer een 'nieuwe identiteit'. Maak een fiche met de gegevens over deze nieuwe persoon (naam, adres, familiegegevens, hobby's, vriendenkring, school...) en geef bij het binnenkomen elk jurylid zo'n fiche. Geef ook iedereen een badge met zijn of haar nieuwe naam op, die ze meteen opspelden. Iedereen stelt zich even voor en stelt vragen aan elkaar. De juryleden spreken elkaar aan met zijn of haar nieuwe naam. Probeer een sfeer te creëren van een nieuwe groep deelnemers aan het begin van een cursus.

Als je nog verder wil gaan kan je ook een stel nieuwe kleren voorzien die bij elk personage passen. Dat kan heel eenvoudig met een nieuw jasje, bloesje, t-shirt en enkele attributen zoals een pet, hoedje, sjaaltje... Het is natuurlijk niet de bedoeling dat het een verkleedpartij wordt. Kies voor gewone kleding die zoveel mogelijk afwijkt van de 'gewone kleding' van je lezer.

Je kan dit rollenspel beperken tot de inleiding of volhouden tot het einde van deze samenkomst.

Klassieke vragenronde

Een klassieke vragenronde is altijd handig om te starten en om het ijs te breken...

- Wat vond je leuk, goed, mooi aan het boek? Wat maakt het boek sterk ?
- Wat vond je niet leuk? Waren er stukken die je vervelend vond? Welk zijn de minpunten?
- Wat was er moeilijk of onduidelijk?
- Was er iets dat je verraste?
- Lijkt dit boek op een ander boek dat je ooit las?
- Wat vind je van het einde van het boek? (Alex zit terug in zijn eigen lichaam, revalideert en krijgt een telefoontje van Cherry.)
- Nodigt dit boek uit om nog boeken van Martyn Bedford te lezen?
- Welk personage uit het boek sprak jou aan? Welk personage vond je minder sympathiek? Waarom?

Gesprek over het thema

- Vraag de juryleden om het thema van dit boek te benoemen (zie hoger). Wat vinden de juryleden van dit thema? Is het vergezocht of origineel?
- Martyn Bedford putte voor dit boek uit zijn eigen ervaringen. Als kind/jongere vond hij zichzelf niet sportief en niet knap. Hij was jaloers op anderen en wou zijn zoals zij. Praat met de juryleden over dit onderwerp: welke goede eigenschap van iemand anders zouden ze wel willen en waarom? Welke minder goede eigenschap willen ze kwijt?
- Kan een ziel bestaan in een ander lichaam? Heb je zowel je ziel als je lichaam nodig om volledig jezelf te zijn?
- Het boek heeft het over *psychische evacuatie*. Je kan het fragment op p. 141-145 eventueel herlezen. Bestaat dit fenomeen echt? (De term is uiteraard volledig fictief en verzonnen.) Zouden de juryleden willen dat het bestond? Waarom(niet) ?

Persoonsverwisseling

Het verwisselen van lichaam en ziel is (helaas) onmogelijk. Toch zijn er heel wat voorbeelden te vinden van een gewone 'persoonsverwisseling'. Onderstaand krantenartikel bewijst dat. Kennen de juryleden nog voorbeelden?

Persoonsverwisseling na fataal ongeluk

In Bosnië is een verkeerde man begraven, nadat de persoon in februari in een auto-ongeval in Oostenrijk was omgekomen. Dat heeft een ziekenhuis in het zuiden van Oostenrijk woensdag gemeld. Na het ongeval werd verondersteld dat de zeventienjarige Bosnische bestuurder was omgekomen en zijn achttien jaar oude passagier in coma lag in het ziekenhuis van Klagenfurt. Het lichaam van de bestuurder werd kort nadien begraven in Bosnië. Nu is gebleken dat niet de jonge Bosniër omkwam, maar wel zijn passagier uit Oostenrijk. De vergissing kwam aan het licht, toen de comapatiënt ontwaakte en plots Kroatisch begon te spreken. "We

veronderstellen dat beide ouderparen hun zonen verkeerd hebben geïdentificeerd”, verklaarde Thomas Koperna, medisch hoofd van het ziekenhuis in Klagenfurt. Ondertussen loopt er een onderzoek naar de oorzaken van de vergissing. Beide ouders bezochten de man al die tijd, maar geen van beiden merkten dat de man hun zoon niet was. Hoewel Koperna stelt dat “iemand nogal anders kan lijken binnen de intensieve verzorging”, blijft het een vreemd voorval. Een DNA-test gaf intussen aan dat de ontwaakte comapatient wel degelijk de zeventienjarige Bosniër is. In de auto zaten vier jongeren, die terugkwamen van een feestje in de buurt van Klagenfurt. Twee mensen overleefden het ongeval.

Cover

Wat vinden de juryleden van de cover? Vinden ze de tekening mooi? Past de tekening bij het verhaal? Wie maakte de cover? (Peter van Dongen, striptekenaar en illustrator: www.petervandongen.nl)

Je kan de originele Britse cover tonen (zelfde idee, maar een andere uitwerking) en de twee covers vergelijken. Welke cover verkiezen de juryleden en waarom? Waarom zou de uitgeverij de originele cover veranderd hebben?

Website of niet?

Vinden de juryleden het belangrijk dat elke auteur zijn eigen website heeft? Waarom?

Auteur Martyn Bedford heeft daar een eigenzinnige en grappige mening over. Die kan je lezen op www.martynbedford.com: klik op *Not The Home Page*. Wat vinden de juryleden van zijn redenering ?

Een fragment:

“Get a website,” my publishers told me.

“Why?”

“Every writer has a website these days.”

“That can’t be true,” I said. “I’m a writer, and I don’t have one.”

“Okay, every writer *apart from you* has a website these days. A writer must have a website.”

“Shakespeare didn’t have one. Or Tolstoy. Or – ”

“Are you comparing your work to that of Shakespeare and Tolstoy?”

“Noooo, but ... well, now you mention it, what have they written lately?”

“Look, what’s your problem with getting a website?”

...

Nieuw boek op komst

Voor de liefhebbers van Bedfords boek kan je al verwijzen naar zijn volgende boek. Dat boek kreeg als (voorlopige) titel *The Fallen One* en verschijnt (in het Engels) in 2012. Een kort voorproefje:

‘Wanneer een familievakantie eindigt in een tragedie stopt ook de relatie van de bedroefde ouders. Shiv, hun vijftienjarige dochter is geschokt door de gebeurtenissen... en haar aandeel daar in. Omdat ze niet langer kan leven met dat schuldgevoel wordt ze naar een exclusieve kliniek gestuurd om zich te laten behandelen. Maar in deze ongewone psychiatrische instelling ontdekt Shiv dat de prijs die ze moet betalen voor haar herstel bizar en verschrikkelijk is...’

Speel eens een (rollen)spel

Een leuk en tactisch kaartspel voor een groepje van maximum 7 juryleden is Machiavelli. Het speelt zich af in de Renaissance waar acht prominente – en minder prominente – lieden trachten zoveel mogelijk gebouwen in hun bezit te krijgen. Elke ronde nemen de spelers heimelijk een andere rol aan. Nu ben een hebberige dief, dan weer de schijnheilige prediker of een koopman zonder scrupules. Het spel wordt uitgegeven door 999Games, kost 10 à 15 euro en duurt een klein uurtje. Het is geschikt voor iedereen ouder dan 10 jaar. Je vindt de spelregels op www.spellink.nl

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 5

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 5

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

Liverpool Street / Anne Voorhoeve (door Els Debuyck)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Anne Charlotte Voorhoeve werd geboren in Mainz (Duitsland) in 1963. Ze dankt haar achternaam aan Nederlandse voorouders. Anne Voorhoeve studeerde Politicologie, Amerikanistiek en Oude Geschiedenis aan de universiteit van Mainz en werkte onder meer als onderzoeker aan de universiteit van Maryland, als redacteur bij een uitgeverij en als promotiemedewerkster bij een protestants klooster. Sinds 2000 wijdt ze zich geheel aan het schrijverschap.

Liverpool street is de eerste roman van haar die is vertaald in het Nederlands. In 2007 werd *Liverpool street* bekroond met de Buxtehuder Bulle 2007, een gerenommeerde Duitse prijs voor jeugdliteratuur.

Achteraan in het boek vind je meer informatie over de auteur.

Kort samengevat

Oorlog. Razzia's. Ziska springt uit het raam van haar kamer en rent voor haar leven. Weg van haar ouders, weg uit Berlijn. Omdat ze Joodse voorouders heeft, wordt ze vervolgd. In Engeland wacht haar een vreemde familie, een andere taal, heimwee en onzekerheid. Maar ook het avontuur van haar leven, haar eerste grote liefde en zeven jaar later een loodzware beslissing. *Liverpool street* is een aangrijpende roman over Ziska's zoektocht naar haar religieuze en nationale identiteit in een Europa dat door oorlog wordt verscheurd.

Vooropdracht

Vraag de juryleden om bij dit boek te letten op zinnen en fragmenten die ze mooi vinden, die hen raken. Vraag hen om die fragmenten te noteren (of de pagina op te schrijven) en dit mee te brengen naar de bijeenkomst.

Vraag de juryleden om een boek, lied, gedicht, film mee te brengen dat ze mooi vinden en dat over hetzelfde onderwerp gaat.

Startmoment

Ik zou de bijeenkomst starten met één van deze teksten/liedjes: *Hier vertrok de trein* van Stef Bos (op de cd *Is dit nu later*) of *De vluchteling* van Herman van Veen (op de cd *Alles*). De tekst van *Hier vertrok de trein* vind je op www.stefbos.nl

Bekijk ook samen de boeken, films, teksten... die de juryleden meebrachten.

Cover

Spreekt de foto op de cover de juryleden aan? Past hij bij het boek? Wat denken ze, als ze dat meisje ziet zitten? Welk gevoel geeft de foto weer?

(zie ook: opdracht hieronder)

Verhaal en personages

Opbouw

BOEK EEN – Survival plan (1938-1939)

BOEK TWEE – Verduistering (1939-1940)

BOEK DRIE – Thuiskomst (1941-1945)

Epiloog

Verantwoording

Klein Joods woordenboek

Personages

Franziska Mangold (Ziska – Frances), geboren op 19 februari 1928, vertelt haar verhaal

Ziska's mamu en papa

Tante Ruth en nonkel Erik

Rebekka Liebich (Bekka), Ziska's beste vriendin

de familie Seydensticker, waaronder Ruben

Matthew Shepard & Amanda Shepard

Gary Shepard

Millie, de huishoudster

professor Julius Schueler (die Ziska ontmoet in café Vienna)

Walter Glücklich

Mrs Collins, de juf

Mrs Holly, de juf

Hazel

Mr. & Mrs Wyckham

Mr. & Mrs Stone en kinderen

Laat de juryleden aangeven waar ze het over willen hebben. Je kan het schema van de opbouw en de personages (zie hierboven) uithangen en aan de hand daarvan de juryleden **laten vertellen**:

welk personage boeide hen? Welk personage was belangrijk voor Ziska? Over welk deel van haar leven heb je het liefst gelezen? Vertel...

Bij de bespreking kan het helpen om in te pikken op wat de jongeren vertellen aan de hand van de fragmenten hieronder. Mocht een spontaan gesprek niet op gang komen, dan kan je de fragmenten als uitgangspunt nemen en er reacties op vragen.

Herschets samen met de jongeren de historische context van dit boek. Herlees eventueel nog eens de verantwoording achteraan in het boek. Welke elementen uit het verhaal zijn echt gebeurd? Wat weten de juryleden over Hitler, over zijn gedachtegoed, over de Tweede Wereldoorlog en oorlog in het algemeen?

De kindertransporten hebben echt plaats gevonden. Het eerste verliet Berlijn, via Hamburg, op 1 december 1938, het laatste op 31 augustus 1939. Een andere trein met tweehonderdvijftig kinderen uit Praag mocht vanwege het uitbreken van de oorlog niet meer vertrekken en die kinderen hebben dus daadwerkelijk meegemaakt wat Ziska's vriendin Bekka in de roman overkwam: hun transport was slechts één dag te laat!

Ziska werd geboren in 1928. Kennen de jongeren iemand die in dat jaar geboren is? Of iemand die ook de oorlog meegemaakt heeft?

Fragmenten

Wie ben ik? Wie is mijn familie?

Ik weet niet eens wie ik zelf ben (zie kaft), waar slaat dat op volgens de lezers? Waarom is deze zin zo typerend voor dit verhaal?

(p. 29) Ja, wij hadden inderdaad Joodse voorouders en dat ik hiervan tot nu toe niet op de hoogte was, kwam simpelweg doordat alle vier de overgrootouders als in de vorige eeuw tot het protestantisme toegetreden waren. Daarom ging ik ook naar de protestantse godsdiensten, geloofde ik in Jezus en zou ik samen met Richard geconfirmeerd worden.

(p. 36) Ruben schudde vol ongeloof zijn hoofd. 'Tjonge, jij weet echt niet veel,' zei hij ontsteld. 'Je hebt toch zeker al weleens Jiddisch gehoord'

'Jiddisch?' herhaalde ik. 'Waar moet ik dat gehoord hebben? Bij mijn familie spreekt niemand dat.'

'Maar het is onze taal, Ziska. Al eeuwenlang. Jouw voorouders hebben vast en zeker ook ooit het Jiddisch dialect gesproken.'

'Hoe kun jij dat nu weten?'

'Ik weet het zeker,' herhaalde Ruben. 'Jiddisch is een combinatie van Hebreeuws en oud-Duits. In heel Europa spraken Joden zo met elkaar.'

'Echt waar? Hoefden ze dan niet eerst Engels of zo te leren?'

Ik was gefascineerd. Ruben keek me meelevend aan. 'Jij wordt vervolgd en je weet niet eens wie je bent,' zei hij.

[...] Ik hoorde het tikken van de klok niet meer, ik vergat mijn verwondingen, ik vergat die ellendige, niets betekenende, miezerige Richard Graditz. Elke naam daarentegen die Ruben mij

noemde, brandde zich diep in mijn geheugen. Want aan mij heeft Ruben zijn geschiedenis verteld. Misschien was ik wel de enige, de laatste. Nog geen vier weken later stond ik in de woning van de familie Seydensticker en was er niemand meer. Het was de dag na de 28 oktober 1938 en elk jaar, op elke 28ste oktober, spreek ik hardop alle namen uit die Ruben mij genoemd heeft.

(p. 41) Het gesprek tussen Ziska en Bekka over wat Joods nu eigenlijk betekent.

(p.491) Ik had twee families – zo eenvoudig was het. Terwijl veel jongeren van de kindertransporten in deze dagen moesten horen dat hun families er niet meer waren, bezat ik twee moeders, een vader, een oom, een misschien-wel-toekomstige-echtgenoot en een heel goede vriendin. Hoe goed kon je het hebben?

Angst

Angst is heel sterk aanwezig in dit boek en doet rare dingen met mensen. Ziska is een kei in het zich onzichtbaar maken. Dat oefent ze, samen met Bekka. Zou Ziska zonder die angst van de derde verdieping in de boom hebben durven springen? Zou Ziska zonder angst de moed gehad hebben om op haar verjaardag te vluchten uit het ‘tussenstation’ Satterthwaite Hall? Wat is er met papa aan de hand, dat hij zelfs te zwak is om Ziska te schrijven?

(p.39) De spoorloze verdwijning van de familie Seydensticker en alle gezinnen die met hen in hetzelfde gebouw gewoond hadden, was de eerste gebeurtenis in mijn leven die mij tot het diepste van mijn ziel raakte, waarvan ik helemaal van streek was. Ik wist van de angst voor de toekomst van mijn vader, kende de eindeloze discussies tussen mijn ouders voor onze ‘redding’; ik was in elkaar geslagen en was vriendinnen kwijtgeraakt. Maar niets was te vergelijken met de schok ende hulpeloosheid die ik voelde op het moment dat wij de voordeur van de familie Seydensticker achter ons dichttrokken en over de verlaten binnenplaats naar de straat terugliepen, waar het leven gewoon verderging alsof er niets gebeurd was.

Ziska wil boven alles een familie vinden voor haar ouders, voor Bekka.

Ziska is bang omdat haar nieuwe familie orthodox blijkt te zijn.

Is ze familie van Amanda en Matthew, Gary?

(p. 420) Krantenbericht over de vermissing van Gary, de broer en beste vriend van Frances. Hij is vermist op zee.

Ziska wordt voortdurend heen en weer geslingerd tussen Amanda (pleegmoeder) en Mum (echte moeder). Wie is ze?

Persoonlijk vind ik het knap hoe de auteur erin slaagt weer te geven hoe een mens zichzelf toch altijd weer op een andere manier leert kennen in nieuwe situaties. Zijn er op dat vlak dingen die de juryleden geraakt hebben? Bijvoorbeeld het moment waarop Ziska aan Bekka vertelt dat ze een plaats gekregen heeft op het kindertransport naar Engeland (p. 74-75).

Ik weet dat de oude Ziska het gedaan zou hebben. Zij zou niemand verraden hebben, en zeker niet haar beste vriendin, om wat voor prijs dan ook. Maar de nieuwe Ziska dacht aan zichzelf.

Op moeilijke momenten vraagt Ziska zich af wat Bekka in die situatie zou doen. Het geeft haar de moed om haar lot zelf in handen te nemen.

(p. 99) Wanneer de Engelsen mij continu over het hoofd zagen, dan moest ik zelf maar op zoek gaan naar een familie!

Je kan met de juryleden filosoferen over angst. Zie ook: *Filosoferen met kinderen* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php

Angst

Zijn er veel soorten angst? Welke?

Bestaat angst in gradaties?

Hoe weet je dat?

Waar komt angst vandaan?

Kan angst zinvol zijn?

Worden alle mensen van hetzelfde angstig? Waarom wel/niet?

Kan angst gedrag veranderen?

Bestaan er mensen die nooit bang zijn?

Gaat angst over?

Wat is het tegenovergestelde van angst?

Schuldgevoel

Omdat Bekka's plaats op het kindertransport te laat kwam.

(p. 323) 'Ik denk vaak dat mijn moeder nu hier had kunnen zijn wanneer ik meer moeite gedaan had bij die huisbezoekjes,' bekende ik bedrukt.

Maar professor Schueler schudde vastberaden zijn hoofd. 'Jij hebt geen verantwoordelijkheid voor je moeder, Ziska! Het zijn de volwassenen die de beslissingen moeten nemen. Jouw ouders hebben ooit een beslissing genomen, die achteraf verkeerd bleek: namelijk in Duitsland blijven. Maar het mooie is dat ze tegenover deze foute beslissing een hele goede gezet hebben! Ze hebben jou weten te redden! En jij moet er nu alles aan doen om deze goede beslissing te laten zegevieren.'

'En hoe doe ik dat?'

'Leef!' zei hij plechtig. 'En leef graag! Dat is het enige wat je voor ze kan doen.'

(p. 491-492) Maar Bekka, ook Bekka, kwam niet meer terug. Nooit zou ik daar overheen komen. Nooit zou ik ophouden met me af te vragen of het niet beter mij had kunnen treffen. Nooit zou ik mezelf ervan kunnen overtuigen, dat het Bekka getroost moet hebben dat ze mij het leven gered had. Nooit zou ik ophouden met weer goed te willen maken dat ik nog wel in leven was. Maar altijd zou ik proberen mezelf eraan te herinneren, dat ik ten minste op deze ochtend ook nog iets anders had kunnen zien. Ik had Bekka verloren, Gary ook – maar ze hadden wel iets voor me achtergelaten. Wanneer het me zou lukken om hen in mij niet te laten sterven, iets van Bekka's moed en Gary's vrolijkheid te houden... dan was hun leven niet weggewist, dan was er niets wat ik niet aankon.

Stijl

Leest het boek vlot? Vertel.

Laat de juryleden de fragmenten voorlezen die hen aangrepen en hun keuze toelichten. Hieronder staan enkele zinnen die mij aangrepen. Wat vinden de jongeren?

(p. 98) *Ik kan alleen maar hopen dat iemand mij ooit een trucje zou kunnen leren om de beelden in je hoofd opnieuw te schudden, zodat er iets anders bovenop komt te liggen.*

(p. 387) (over Julius Schueler) *'Toch raar, hé? Ik ben er destijds heen gegaan in een vergeefse poging om mijn ouders te helpen, maar uiteindelijk heb ik er een opa aan overgehouden.'*

'Wat is daar raar aan? Jij hebt er gewoon talent voor om een familie bij elkaar te verzamelen, dat is alles. Een familie voor de oorlog, zoals je vriendin Hazel zou zeggen.'

Alleen voor de oorlog? dacht ik, maar ik sprak het niet uit.

(p. 490) (over Bekka die gestorven is) *'Het heeft geen zin dat ze dood is. Maar het heeft heel veel zin dat jij leeft.'*

(p. 513) *Wij behoren tot hen die met de doden leven. Zij rekenen op ons. Zolang ik een stem heb en zolang er iemand is die naar mij luistert, zal ik hun namen noemen, onze geschiedenis vertellen.*

Oorlog in boeken

Hebben de juryleden eerder boeken over dit onderwerp gelezen? Krijgen ze er op school informatie over? Kennen ze andere songs, gedichten... over dit onderwerp? Helpen boeken, gedichten, liedjes hen om zich de gruwel, oorlogsangsten voor te stellen of een plaats te geven?

Opdracht

Laat de juryleden die dat willen een brief schrijven aan Ziska. Wat zouden ze haar willen vragen, vertellen? Je kan bijvoorbeeld een kopie van de kaft (groot formaat) uithangen in de bib en daar dan enveloppes, geadresseerd aan Ziska uithangen. Nieuwsgierigen, geïnteresseerden kunnen de brief uit de envelop halen om te lezen.

Tip

Stimuleer de jongeren om een schrift bij te houden waarin ze de boeken noteren die ze lezen, waarin ze mooie zinnen/fragmenten noteren. Dat is leuk om te hebben, voor nu en voor later. Ze kunnen hier natuurlijk ook hun KJV-leesdagboek voor gebruiken.

Misschien kan je ook met je leesgroep een schrift beginnen waar alle mooie zinnen en fragmenten in terechtkomen. Natuurlijk altijd met vermelding van het boek en de auteur erbij. Als je veel zinnen en fragmenten verzameld hebt, kan je ook daar weer mee aan de slag door ze over te typen, te vergroten en uit te hangen in de bib.

Graag gelezen? Lees dan zeker ook...

De boekendief / Markus Zusak

Marja / Lies Bate

De jongen in de gestreepte pyjama / John Boyne

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

Rood / Vera Van Renterghem
(door Karolien Vermeulen)

Over de auteur (zie ook www.villakakelbont.be)

Vera Van Renterghem was als kind een leesbeest met een levendige fantasie. Dat laatste bracht haar ertoe archeologie te studeren “omdat ze ervan droomde farao’s uit de grond te scheppen of een antiek labrynt te ontdekken.” Uiteindelijk studeerde ze af in de hedendaagse geschiedenis en vervolmaakte zich aanvankelijk in het schrijven van wetenschappelijk werk, al geeft ze toe dat “terwijl ze heel ernstige boeken schreef, vaak wegdroomde over groene draken met parse stinkvoeten.” Toen ze steeds vaker de opstellen van haar drie zonen ging schrijven, vond ze het tijd zelf in de meer literaire pen te kruipen. In 2008 waagde ze zich aan de jeugdboeken met *Giftig*. Een jaar later volgde *Coke*. *Rood* is haar derde jeugdboek.

www.veravanrenterghem.com

Kort samengevat

Rood vertelt het verhaal van de revolutie. Er is de grote Franse Revolutie, die het decor voor het verhaal vormt maar ook veel meer dan dat is. De lezer ziet hoe de nobele waarden vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid er alleen maar voor zorgen dat de ene elite vervangen wordt door een andere, die al even zwart-wit denkt. Het is een wereld van voor of tegen, van leven en – nog meer – van dood. Daarnaast is er de revolutie in het leven van het hoofdpersonage Toine: van kind naar jongvolwassene, van kladschilder tot kunstschilder, van onwetend naar wetend. De twee revoluties versterken elkaar en de lezer wordt meegevoerd op de stuwende hartslag van het boek.

Vooraf

Net zoals haar boek *Giftig* heeft ook *Rood* een ondertitel meegekregen. Laat de juryleden kort noteren aan welke revoluties ze denken bij het lezen van deze ondertitel?

Thema’s

Franse Revolutie

Zowel de tijd als de ruimte in het boek zijn historisch. Wat weten de juryleden over de Franse Revolutie? Kennen ze nog andere revoluties? (Verwijs eventueel naar de Arabische lente.) Laat de juryleden aan de hand van het boek reconstrueren wat de oorzaken voor de Franse revolutie waren en wat ze voor ogen had. Niet alle personages in het boek zijn even blij met de revolutie. Kunnen de

juryleden samen achterhalen wie aan welke kant stond? Probeer deze personages een plaats te geven: Toine, Victor Delcraux, Quentin, Alexandre, David, madame Sophie, graaf Delacroix, markies de Thionville, père Hubert.

David de schilder

Kennen de juryleden de schilder in het boek? Breng een imaginair bezoek aan een tentoonstelling met zijn werken. Laat de jongeren de schilderijen beschrijven die ze denken te zien. Wat staat erop afgebeeld? Welke kleuren worden er gebruikt? Op welke schilderijen die ze kennen lijken de schilderijen van David volgens hen?

Toon daarna een aantal schilderijen van David. Kloppen hun verwachtingen? Wat roepen de beelden bij hen op?

Kleurensymboliek

Kleuren, met name de kleur rood, zijn heel belangrijk in het boek. Bespreek waarvoor de kleur rood staat in het boek: bloed, leven, de rode guillotine, cochenillerood van de luizen, woede, opstand, liefde. Zijn er andere kleuren die ter sprake komen? Welke? Bijvoorbeeld: groen voor père Hubert, geel voor vrolijke kamers, blauw voor rust...

Laat de juryleden een kleur kiezen die bij hen past. Waarom hebben ze deze kleur gekozen?

Rood is niet alleen de dominante kleur in het boek, het is ook de titel. Vinden de jongeren de titel goed gekozen? Waarom wel of niet? Hoe zou het verhaal er volgens hen uitgezien hebben als het boek bijvoorbeeld "zwart" had geheten? Of "blauw"?

Parijs

De straten van Parijs worden levendig geschetst in het boek. Geef de juryleden een plan van Parijs (zie bijvoorbeeld www.orangesmile.com/bestemmingen/paris/city-maps.htm) en zoek samen de belangrijkste plaatsen in het boek aanduiden: Montmartre, Bastille, markt Les Halles, Place de Grève = Place de l'Hôtel de Ville, Palais Royal, Tuilerieën, Pont-Neuf, Notre-Dame...

Familie

Toines familie is zwaar door het noodlot getroffen. Stel een stamboom samen van Toines naaste familie en noteer erbij wat de familieleden is overkomen. Als de familie van Toine vandaag zou leven, hoe zouden de familieleden dan zijn omgekomen? Laat de juryleden de stamboom actualiseren, bijvoorbeeld door weekendongeval, dood in Afghanistan... toe te voegen.

Père Hubert blijkt Toines vader te zijn. Werd dit voorbereid in het verhaal? Waaruit kan je dit opmaken? Begrijpen de juryleden waarom Victor de kleur groen voor père Hubert heeft gekozen?

Waarzeggerij

In het begin van het boek brengt Toine heel wat tijd door bij een waarzegster, madame Sophie. Wat weten de juryleden over waarzeggerij? Wat vinden ze ervan? Hadden ze in de gaten dat Toine werd bedrogen?

Vriendschap

Toine vormt met zijn vrienden Quentin en Alexandre een alternatieve versie van de drie musketiers. Ondanks hun verschillen, kiezen de vrienden resoluut voor elkaar. Laat de juryleden de drie vrienden typeren. Hoe evolueren ze doorheen het verhaal? Wat maakt volgens de juryleden deze drie jongens vrienden?

Recensies

Bespreek de volgende twee recensies met de juryleden. Eén bericht is zeer positief, het andere uitgesproken negatief. In welke beschrijving vinden de juryleden zich het best? Hebben ze tegenargumenten?

‘Geschiedenis en fictie zijn in dit boek vlot met elkaar verweven. Levenschte beschrijvingen van het leven onder de terreur en snelle opeenvolgingen van gebeurtenissen geven het boek vaart. De complexe geschiedenis van de Franse Revolutie wordt voelbaar én begrijpelijk aan de hand van kleinere verhalen.’

(T. Mortier, Biblion 2010)

‘Louter toevallig komt Toine bij een bekend kunstschilder terecht, van wie de leerjongen natuurlijk net ziek is. De uitgelezen kans om zijn nauwelijks verholen ambities als – jawel – kunstschilder makkelijk en snel waar te maken. Ook elders in de roman speelt het toeval een prominente rol en wordt al te makkelijk ingeschakeld om het doorzichtige netwerk van intriges samen te houden. Het lang aangekondigde happy end leest totaal onrealistisch vanuit de achterliggende problematiek. Ook stilistisch biedt *Rood* weinig meerwaarde: Van Renterghem gaat zich te buiten aan maniërisme, en dat levert net clichés (“Een huis is je tweede huid, je draagt het als een mantel om je heen”) en sterk gezochte beelden op (“Mijn maag verkrampde, spuwde vuur dat het binnenste van mijn mond opvrat.” “De honger vrat het geduld op.”). De dialogen blijven louter papieren gesprekken en ondersteunen de eenzijdige benadering; de auteur wil voornamelijk eenvoudige kennisoverdracht bieden in plaats van een gevarieerd en authentiek portret van een woelige periode uit de Franse geschiedenis te schetsen. Vraag blijft dan in welke mate een non-fictiewerk over de Franse Revolutie niet net dezelfde functies kan vervullen.’

(Jürgen Peeters, Jipjip.web-log.nl)

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 5

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!
www.kjv.be → Prikbord → groep 5

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

Soldaten huilen niet / Rindert Kromhout (door Els Debuyck)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Rindert Kromhout (Rotterdam, 9 augustus 1958) heeft twee oudere zussen en een jongere broer. Omdat het niet goed met hem gaat in het gezin van zijn ouders woont Rindert begin jaren '70 in kindertehuizen om in 1974 terug bij zijn ouders te gaan wonen. Daar schrijft hij zijn eerste kinderverhalen, maar die werden nooit goed genoeg bevonden om uit te geven. Hij werkt in een dierenwinkel en een boekhandel, maar 's avonds gaat hij naar school. Ondertussen blijft hij schrijven. Rindert wordt kleuterleider, maar gaat niet in het onderwijs werken. Hij start met zijn eigen poppentheater.

In 1978 wordt zijn eerste verhaal gepubliceerd. Zo trots zal hij later nooit meer zijn. In 1982 wordt schrijven zijn beroep. Een grote droom komt uit.

Tot op vandaag schreef Rindert Kromhout al 122 boeken. De prijzen en nominaties kan je niet meer op twee handen tellen.

 www.rindertkromhout.nl

Kort samengevat

Dit is het verhaal van Quentins kinderjaren. Het speelt zich af van 1925 tot 1937, wanneer hij met zijn ouders en zijn broer Julian op het Engelse platteland woont. Ze krijgen voortdurend schilders en schrijvers over de vloer, hun tante Virginia bijvoorbeeld (de beroemde schrijfster Virginia Woolf), die graag discussiëren en er ruimdenkende opvattingen op na houden. Quentin gaat zelf ook schrijven. Julian daarentegen geraakt meer en meer geïnteresseerd in politiek. En dat heeft verre gaande gevolgen.

Vooropdracht

Vraag de juryleden om zinnen en fragmenten die ze mooi vinden in het boek te noteren en mee te brengen.

Situeren van het verhaal

Zuid-Engeland, 1925 tot 1937, kunstenaarsmilieu

Verschillende verhaallijnen

Rindert Kromhout brengt een stukje uit de geschiedenis van de Bloomsbury Group tot leven. In hun buitenhuizen op het Engelse platteland, krijg je een kijk op de eigenzinnige levenswijze van Vanessa Bell (Charleston Farmhouse), Virginia Woolf (Monk's House), hun familie en vrienden. Kromhout brengt veel historische figuren tot leven, maar het blijft een verhaal. Dit is geen biografie.

Slaagt de auteur erin om de sfeer over te brengen uit een tijd en een milieu die de lezer niet kent?

Wie vond de manier waarop Quentin en zijn familie leven interessant?

Kunnen de juryleden zich voorstellen hoe vernieuwend de Bloomsbury Group in die tijd moet geweest zijn?

Kunnen de juryleden navertellen wie waar woont en hoe het zit met familiebanden, vriendschapsbanden...?

De broers Julian en Quentin Bell hebben een sterke band, maar zijn totaal anders. Quentin schrijft het verhaal vanuit zijn beleving, waardoor zijn relatie met Julian uitgebreid geschetst wordt.

Kunnen de juryleden Julian beschrijven? Wat typeert hem? Hoe evolueert hij? Zou hij hun vriend kunnen zijn? Zouden ze hem als broer willen?

Kunnen de juryleden Quentin beschrijven? Wat typeert hem? Hoe evolueert hij? Zou hij hun vriend kunnen zijn? Zouden ze hem als broer willen?

Kunnen ze iets vertellen over de evolutie die Quentin en Julian doormaken in die 12 jaar? Groeien ze van elkaar weg, blijft er – ondanks de verschillen – een band bestaan? Vertel...

Welke elementen spreken de juryleden persoonlijk aan? De gesprekken over politiek? De gesprekken tussen tante Virginia en Quentin over schrijven?

Vinden ze al de verschillende lagen en verhaallijnen een meerwaarde voor het boek? Werkt dit voor jou als geheel? Is alles voldoende uitgewerkt? Lazen ze sommige stukken liever dan andere?

Stijl

Interessant is dat het verhaal begint in 1937, daarna neemt de auteur je mee naar de twaalf voorafgaande jaren om op p. 230 terug in te pikken op het boomhutgesprek uit het eerste hoofdstuk en verder te vertellen. Dit noemt men een raamvertelling of kadervertelling. Kennen de lezers nog andere boeken met een raamvertelling?

Werkt het verhaal in deze stijl?

Wat vinden de juryleden van het taalgebruik? Waren er mooie zinnen, fragmenten waarover iemand iets wil vertellen?

Hieronder vind je zinnen, fragmenten die mij aanspraken. Je kan de citaten op hangen en de juryleden laten kiezen over welke zin ze iets willen vertellen of vragen.

(Kaft) "Als jij eerder doodgaat," zei ik, "zal ik een boek over je schrijven."

"Als jij eerder doodgaat", zei Julian, "heb ik geen broer meer."

(p. 13) Die tuin zag eruit als een hoofd vol haar dat al heel lang niet gekamd is.

(p.13) *Je mag best afdwalen als je een verhaal schrijft, heeft tante Virginia me geleerd, als je maar goed in de gaten houdt hoe je terug moet gaan naar wat je eigenlijk aan het vertellen was. En dat uitstapje moet natuurlijk wel van belang zijn voor wat je de lezer wilt duidelijk maken, anders kun je het net zo goed weglaten.*

(p.26) (komt 3 keer in het boek voor, onder andere n.a.v . het verhaal van de ‘Duitse’ bakker die eigenlijk geen Duitser was, maar een Zwitsers) *“Loop niet zomaar achter schreeuwers aan,” zei mijn vader. “Neem nooit klakkeloos aan wat iemand zegt. Blijf altijd zelf nadenken. Daarom vertel ik jullie dit.”*

(p. 28) (anno 1926, Vanessa Bell) *“Er komt hier geen telefoon in huis,” zei mijn moeder. “Ik weiger te praten met mensen die ik niet kan zien. Ik schrijf liever brieven.”*

(p. 44) (over Pigling de Tweede, over wel vlees lusten, maar er niet tegen kunnen dat een beest daarvoor geslacht moet worden) *Sommige levenslessen zijn hard en direct.*

(p. 72) (Angelica en Virginia spelen heksje) *Ik ging op een bankje zitten en had ook wel willen meedoen, maar voelde me daar toch te oud voor. Julian zou me uitlachen als hij hoorde dat ik heksje had gespeeld. Wat was het lastig om tegelijk klein broertje en grote broer te zijn!*

(p. 77) *Julian was gevatter dan ik. Mijn spitse opmerkingen komen ook nu nog steeds pas als ik ruim de tijd krijg om ze te verzinnen en op te schrijven en eindeloos te verbeteren.*

(p. 116) (Virginia aan Quentin) *Laat die krant aan iedereen in huis lezen en vraag wat ze ervan vinden. Luister goed naar wat ze dan zeggen. Als ze iets anders hebben gelezen dan wat jij had bedoeld te schrijven, is je verhaal niet goed. Doe het dan opnieuw en opnieuw, net zolang tot je de lezer daar hebt waar je hem wilt hebben. Zo leer je schrijven. En léés. Lees alles wat je te pakken kunt krijgen. Een schrijver moet lezen en andere schrijvers bestuderen.*

(p. 129) (Quentin over Mr. Crockett) *Met hem over literatuur praten was anders dan met tante Virginia. Als zij een boek slecht vond wilde ze er geen goed woord van horen. Tegenargumenten wuifde ze weg als fruitvliegjes op een overrijpe perzik. Maar toen ik bij Mr. Crockett een boek verdedigde dat hij had afgekeurd, keek hij me peinzend aan en zei na een lange stilte: ‘Hm. Vind je dat echt? Misschien moet ik Reis naar het middelpunt der Aarde dan toch nog eens opnieuw lezen. Het is interessant wat je zegt, mijn jongen, heel interessant.’*

Hij gaf me het gevoel een gelijkwaardige te zijn in plaats van een schoolknaap in uniform die de baard in de keel begon te krijgen en die net had ontdekt dat ’s avonds in bed met jezelf spelen een héél prettig gevoel gaf.

(p. 163) *Ik begon steeds meer te begrijpen van de macht van een schrijver over zijn zelfbedachte wereld.*

(p. 169) *‘Ik ben geen prater,’ zei ik. ‘Ik ben een luisteraar. Schrijvers zijn luisteraars. Ze maken verhalen van wat ze te horen krijgen.’*

(p. 177) *Sue was zijn nieuwste verovering. Volgens Julian was ze dom, ‘maar nogal lekker om mee naar bed te gaan’. Het was maar goed dat Julian geen schrijver wilde worden. Zijn formuleringen waren niet bepaald poëtisch te noemen.*

(p. 185) *Wat vonden ze nu? Was ik een schrijver, of iemand van nog geen zestien die een mooi verhaal had geschreven? Een kind dus, dat je nog niet serieus hoefde te nemen?*

(p. 219) *‘Als het leven kort is moet je juist wel haast hebben,’ zei ik. ‘Welnee! Iedere minuut moet zo lang mogelijk duren.’*

(p. 223) *'Als er één iemand is die boos mag zijn, ben ik het. En ik ben het niet, dus zouden jullie willen ophouden met dat geruzie? Ik word er verdrietig van.'*

(p. 228-229) (Julian wil een verhaal schrijven over domme leiders) *Maar Mussolini is sluw. Boeken die hem niet bevallen zwijgt hij dood, alsof ze er niet toe doen, en de fascistische boeken beveelt hij van harte aan... Zo vergiftigt hij de geest van de Italianen.*

...

Quentin, als je Julian een plezier wilt doen met een verhaal, schrijf dan niet over een domme leider en een dom volk. Schrijf over een sluwe leider, die zijn volk laat lezen en horen wat hij wil dat ze horen en lezen, maand in, maand uit, en op die manier de mensen langzaam maar zeker in zijn macht krijgt. Dat is veel interessanter dan schrijven over geweld en onderdrukking.

...

Ze fronste en stak weer een sigaret op. 'En schrijf dan niet dat die leider sluw is, maar laat de lezer dat voelen.'

(p. 231) *Picasso heeft gelijk: als de kleuren verdwijnen is alles verloren.*

(p. 235) *'Soldaten huilen niet,' zei ik.*

'Mooie titel voor een boek,' zei Julian.

'Het slaat nergens op,' zei ik.

'Oorlog ook niet.'

Personages

Virginia (schrijfster) & *Leonard Woolf* (uitgever) in Monk's House (met hun aapje)

Vanessa (zus Virginia, schilder) & *Clive Bell* (kunstcriticus) in Charleston Farmhouse, waarvan Clive het meest bij zijn vriendinnen in Londen woont en waar de homoseksuele schilder *Duncan Grant* (minnaar Vanessa) met zijn vriend(en) bij Vanessa inwoont.

Vanessa's kinderen *Julian*, *Quentin* en *Angelica*

Grace de huishoudster

Lytton Strachey zoekt rust op Charleston om een boek te schrijven.

E.M. Forster en *T.S. Eliot* (schrijvers), *Dora Carrington* (schilderes), *Roger Fry* (kunstcriticus) en de econoom *Maynard Keynes* zijn regelmatige bezoekers van Charleston Farmhouse.

Welk personage spreekt de juryleden het meest aan? Zijn er personages die ze nog beter zou willen leren kennen?

Recensies die je kan lezen of bespreken

Lezen, 2 – 2010

De Leeswelp, 5 – 2010

www.verteleens.be

Je kan eventueel een kopie van de recensies meegeven aan de jongeren.

Meer weten?

In het nawoord geeft de auteur meer uitleg over de Bloomsbury Group en vind je een heleboel extra leesvoer. Ook via Google zijn heel wat links te vinden. Onder meer over een bezoek aan beide buitenhuizen, over Berwick Church...

🔗 www.charleston.org.uk

🔗 www.nationaltrust.org.uk/main/w-monkshouse

Cover en lay-out

Wat vinden de juryleden van de cover?

Vinden ze de lay-out geslaagd?

Laat de juryleden kennismaken met 'Guernica' van Picasso (1937)

Je kan met de juryleden schilderijen of beschilderde voorwerpen bekijken van Vanessa Bell en Duncan Grant. Er bestaan heel wat boeken over. Ook op bovenstaande websites vind je veel illustraties. Kan je aan behangpapier in hun stijl geraken?

Misschien willen de lezers zelf aan de slag om dingen à la Vanessa Bell en Duncan Grant te beschilderen?

Lezers die het boek aan anderen willen aanraden kunnen misschien een collage maken met schilderijen, fragmenten uit het boek om uit te hangen in de bib en op die manier het boek te promoten.

Opdracht

Ga in de bib op zoek naar andere boeken van Rindert Kromhout. Laat de juryleden bij alle leeftijden kijken en zoeken. Klok af hoe lang het duurt voor ze 30 boeken gevonden hebben. (Rindert Kromhout schreef 122 boeken voor verschillende leeftijden.) Verzamel de boeken en bespreek ze. Hoe komt het dat je zo snel zoveel boeken vond? Zijn er boeken bij die je al gelezen hebt, die jou aanspreken?

Wist je dat

... Virginia Woolf zich in 1941 verdrong in de rivier. Kromhout heeft deze tragedie niet beschreven. (zie ook *Lezen*, 2 – 2010) Het verhaal eindigt in 1937.

... je nog veel meer over Rindert Kromhout te weten komt op www.rindertkromhout.nl

... er veel tijdschriften over (jeugd)literatuur bestaan? (*De Leeswelp*, *Lezen*, *Leesgoed*...) De meeste tijdschriften kan je vinden in de bib.

... er ook veel websites over literatuur bestaan? Leer de juryleden de website kennen van Stichting Lezen, Villa Kakelbont, Vertel eens... Laat hen vertellen waar zij hun informatie over boeken halen. Houd tips van de lezers bij. Maak er een samenvatting van om mee te geven aan iedereen op het einde van het leesjaar.

Meer lezen

Ik denk dat de lezers die van dit boek houden, ook zullen genieten van *Schijnbewegingen*, *Tegenspel en Spiegeljongen* van Floortje Zwigman.

KJV 2011-2012 (GROEP 5)

Vuist / Tom Marien

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Lettervreter Tom Marien debuteerde in 2008 met de adolescentenroman *Vlucht*. Naar eigen zeggen heeft deze jonge schrijver verhalen en verzinsels nodig om vooruit te komen. Het liefst gaat hij de werkelijkheid met zijn verbeelding te lijf. Niet omdat het hem aan realiteitszin ontbreekt, maar omdat het zijn manier is om in het leven te staan. Marien publiceerde ondermeer in *Gierik & Nieuw Vlaams Tijdschrift*.

Tom Marien bij het verschijnen van *Vuist*:

‘Aanvankelijk was er geen sprake van een psychiatrische kliniek in het nieuwe boek van Tom Mariën. “De thematiek van het boek zat al helemaal in mijn hoofd toen een jeugdviend van mij plots in de psychiatrie terecht kwam. Ik ben hem gaan bezoeken en was zo onder de indruk dat ik besloot dat mijn roman zich voor een deel in de instelling zou afspelen. De hoofdpersoon heeft niets met mijn vriend te maken.”’

<http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=VA2RDPN8>

 marientom.blogspot.com

Kort samengevat

Heen en weer springend tussen 'toen' en 'nu', is dit het verhaal van een jongeman. Die heeft zich laten opnemen in een psychiatrische instelling omdat hij zijn jeukende vuisten niet altijd in bedwang kan houden. Net als het gewelddadige vriendje van zijn moeder 'toen', degene die ervoor gezorgd heeft dat zijn moeder uit zijn leven verdween. En dat zijn pasgeboren dochter moet opgroeien zonder grootmoeder.

Motto

Wijs de juryleden voor en na het lezen op het motto en verzin of ga na wat het zou kunnen betekenen:

Voor het toverwoordje

‘You may know what I am

But who I am you don't know’

Ocean Colour Scene *Get blown away*

Voegt zo'n motto volgens de juryleden iets toe aan een boek? Maakt het een boek persoonlijker? Geeft het extra betekenis? Wat betekent dit motto voor het verhaal?

Vorm

Toen – Nu

Het verhaal vertelt het verhaal afwisselend 'toen' en 'nu'.

- De stukjes 'toen' zijn evenzeer in de tegenwoordige tijd geschreven. Merken de juryleden dat? Wat is het effect van die tegenwoordige tijd?
- De stukjes 'nu' spelen zich af in de instelling en bestaan voor een groot deel uit gesprekken (monologen) met de psychiater. Helpen die gesprekken de hoofdpersoon? Verandert zijn toon en houding in de loop van de gesprekken? Zoek citaten die de evolutie illustreren (en reconstrueren).

Nawoord van een ervaringsdeskundige

Praat met de juryleden over Jotie T'Hooft, wie hij was en wat hij vandaag – voor veel mensen – nog betekent. Informatie vind je op nl.wikipedia.org/wiki/Jotie_T'Hooft en www.jotiethooft.be Breng eventueel ook zijn dichtbundels mee naar de bijeenkomst. Wat vinden de juryleden van het gedicht in het nawoord?

Personages

Vuist is een psychologische roman waarbij de wereld en de zorgen van de hoofdpersoon centraal staan.

Opdracht 1

Geef de juryleden vóór ze het boek lezen de opdracht om drie citaten te zoeken die de personages volgens hen bijzonder raak typeren. Bijvoorbeeld:

Hoofdpersoon

'Ik los het wel in mijn eentje op.' (p. 18)

'Ik wil rust, dat is alles.' (p. 20)

'Ik ben van het principe dat je beter zo weinig mogelijk tegen je zin doet.' (p. 27)

'Luchtkastelen zijn niet aan mij besteed.' (p. 50)

Alex

'mijn exuberante taalvaardigheid' (p. 19)

'...ben ik bijzonder goed in staat om enige, weldoordachte raad mee te geven.' (p. 123)

...

Als alle juryleden hun citaten bij elkaar leggen, krijg je een geconcentreerd beeld van het personage in kwestie. Misschien ontdekken de juryleden nieuwe aspecten in de citaten die de anderen aanbrenge(n).

Opdracht 2

Geef de juryleden vóór ze het boek lezen een ‘andere identiteit’: iemand is de hoofdpersoon, iemand is Alex... Tijdens de bespreking van *Vuist* stellen ze zich (kort) voor alsof ze de andere aanwezigen nog niet kennen. Welke karaktereigenschappen beklemtonen ze? Waar zeggen ze liever niets over? Zijn ze een open boek of niet?

- Het hoofdpersone
- Alex
- Valerie en de kleine Stella
- Moeder en Sam
- Kirsten

Hoe verhouden de personages zich tot de hoofdpersoon? En vooral: wat denkt hij over hen en hoe gaat hij met hem om? Laat de juryleden vanuit hun focus op één bepaald personage antwoorden. Laat het jurylid dat zich in de moeder inleefde bijvoorbeeld vertellen hoe zij de relatie met haar zoon (wellicht) ervaart, wat hun band is...

Hoofdpersone

- De hoofdpersone is ouder dan de juryleden. Stoort dat? Kunnen ze zich (toch) in hem inleven?
- Is er een verschil tussen de hoofdpersone ‘toen’ en ‘nu’?
- Is hij sympathiek?
- Wat vinden de juryleden van de gesprekken met de psychiater? Hoe eerlijk is de hoofdpersone? Wat vinden ze ervan dat de psychiater niet antwoordt?
- Staan de juryleden achter zijn uiteindelijke besluit?

Anderen over Vuist

Dit schrijft een lezerover *Vuist*:

‘Het eerste boek dat ik van de Vlaamse auteur gelezen heb. De plot van het boek is eerder een triest gegeven: getraumatiseerde jongeman (door huishoudelijk geweld vroeger) begaat dezelfde fouten als zijn voorgangers. Ondanks de tristesse die om het verhaal hangt, word je als lezer niet volledig meegesleurd in de duistere kant van het verhaal. Vanaf het tweede hoofdstuk (Alex komt op de proppen) word je in het heden gekatapulteerd. Dit heden doorbreekt telkens het duistere verleden en de afwisseling tussen verleden/heden zorgt ervoor dat het tempo stevig wordt opgevoerd. Je wil het boek dan ook in één ruk uitlezen. Je wil weten of het nu goed komt tussen hem en zijn vriendin Valerie. En of hij zijn dochter nu in de steek zal laten of niet. Een beklijvende leeservaring.’

Ella op Goodreads www.goodreads.com/book/show/8761903-vuist

Bespreek de zin ‘onlangs de tristesse, word je als lezer niet volledig meegesleurd in de duistere kant van het verhaal’ met de juryleden. Hoe somber vinden de juryleden het verhaal? Waarin zitten de lichtpuntjes?

Wilden de juryleden het boek ook ‘in één ruk uitlezen’? Waarin zit de spanning in dit verhaal?

Muziek

Begin of eindig de bijeenkomst met muziek van Metallica, met de liedjes die in het boek aan bod komen: *Welcome home* (p. 62) en *One* (‘darkness imprisoning me...’, p. 98). Volgens Wikiquote is Metallica beroemd voor zijn agressieve teksten (en.wikiquote.org/wiki/Metallica). Hoe linken de juryleden dit aan de hoofdpersoon?

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 5

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 5